ווssues within the ברבה of רפאינו

The ברכה מלונו of רפאינו affords us the opportunity to focus on the words that הו"ל chose to compose שמונה עשרה. The opening words: רפאינו ה' ונרפא הושיענו ונושעה כי תהלתנו are taken from תנ"ך:

ירמיהו פרק יז' פסוק יד'-רפאני ה' וארפא הושיעני ואושעה כי תהלתי אתה.

Do you notice a problem with the changes that הז"ל made to the words of the פסוק?
תוספתא מסכת מגילה (ליברמן) פרק ג' הלכה מא'-בְּתַב הנכתב ליחיד אין מכנין אותו
לרבים; לרבים אין מכנין אותו ליחיד. ר' יהודה אומר המתרגם פסוק כצורתו הרי זה בדי;
והמוסיף הרי זה מגדף. תרגמן העומד לפני חכם אינו רשיי לא לפחות ולא להוסיף ולא
לשנות אלא אם היה אביו או רבו.

The problem is expressed and explained by the אשונים as follows:

ספר אבודרהם שמונה עשרה ד"ה רפאנו ה'-רפאנו ה' ונרפא הושיענו ונושעה כי תהלתנו אתה-פסוק הוא בירמיה (ירמיה יז', יד') בלשון יחיד. ואע"ג דאמרי' בתוספתא (מגילה ד) כל הכתוב לרבים אין מכנין אותו ליחיד, ליחיד אין מכנין אותו לרבים פי' הרמ"ה דוקא בתרגום המתרגם הפסוקים או הקורא פסוק ככתבו בזמן שמכוין לקרות אינו רשאי לשנות מרבים ליחיד או מיחיד לרבים אבל פסוק של תפלה שאין כוונת הצבור לקרותם אלא להתחנן דרך תפלה ובקשה הרי הן כשאר תפלות ורשאין לשנותם כפי צורך השעה ולפי ענין תחנתם ובקשתם. וה"ר יונה פי' דוקא כשקורא כל המזמור או כל הענין כסדר אז אין לשנות אבל כשמתפלל ואומר פסוקים מפוזרים הנה והנה יכול לשנות מרבים ליחיד ומיחיד לרבים ולזה הסכים הרא"ש.

The ברכה is a ברכה ברכה ברכה variations: נוסח variations: מנהג ארץ ישראל– רפאינו ה' אלקינו ממכאוב ליבינו ויגון ואנחה ודבר העבר ממנו . . . ברוך אתה ה' רופא חולי עמו ישראל.

סדר רב עמרם גאון סדר תפילה ד"ה ועומדין בתפלה–רפאנו ה' ונרפא הושיענו ונושעה והעלה רפואה שלימה לכל מכותינו כי א–ל רופא רחמן אתה. ברוך אתה ה' רופא חולי עמו ישראל.

מחזור וימרי סימן פט ד"ה ברוך אתה–רפאינו ה' אלקינו ונרפא הושיענו ונושעה כי תהילתנו אתה והעלה רפואה שלימה לכל מכותינו ולכל תחלואינו כי א–ל רופא נאמן ורחמן אתה. ברוך אתה ה' רופא חולי עמו ישראל.

רמב"ם סדר תפילות נוסח ברכות התפילה–רפאנו ה' אלקינו ונרפא הושיענו ונושעה כי תהלתנו אתה והעלה רפואה שלימה לכל תחלואינו כי א–ל רופא ורחמן אתה. ברוך אתה

ה' רופא חולי עמו ישראל.

נוסח ספרד– רפאינו ה' ונרפא הושיענו ונושעה כי תהילתנו אתה והעלה ארוכה ומרפא ולכל תחלואינו ולכל מכאובינו ולכל מכותינו כי א–ל מלך רופא רחמן ונאמן אתה. ברוך אתה ה' רופא חולי עמו ישראל.

The version of the ברבה as recited in נוסח אשכנו contains within it 27 words. In בוסח, the ברבה, the ברבה contains 31 words. The הוקח expresses very strong feelings as to why the should contain 27 words:

פירושי סידור התפילה לרוקח [נב] רפאינו עמוד שלה-[נב] רפאינו ה' ונרפא כ"ז תיבות, כנגד כ"ז אותיות בפסוק הסולה לכל עווניי כי הרופא לכל תחלואייכי; וכ"ז אותיות בפסוק רפאות תהי לשרך ושקוי לעצמותיך. כ"ז פסוקים בפרשת מילה, וכ"ז תיבות בפסוק והיה אם שמוע תשמע עד רופאיך. שימו על לב אנשי צרפת ים ואיי הים, ששקר בימינכם ובשמאלכם שאתם בודים מלבכם כמה וכמה תיבות בתפלתכם, שלא עלתה על לבם של חכמים הראשונים שתיקנו להו התפילה במקום קרבנות, וכל ברכה ותפילה שתיקנו הכל הוא במדה ובמשקל באותיות ובתיבות. שאם לא כן, אז היה חם ושלום את תפילתנו כעין זמר של גויים הערלים. לכן שימו על לבבכם ואל תוסיפו עוד לעשות כדרככם הרעה הזה, להוסיף ולגרוע תיבות ואותיות בתפילתכם, כי שמעתי אומרים שאתם מוסיפים תיבות הרבה בברכה זו. יש מכם אומרים רפאינו ה' אלקינו, וזהו מעות גמור שהרי פסוק מלא הוא בירמיהו רפאיני ה' וארפא. ועוד יש מכם שאומר והעלה רפואה שלימה לכל מכותינו ולכל תחלואינו, גם בזה נצנצנה רוח עועים לפי שמצאתם בפסוק הסולח לכל עוונייכי הרופא לכל תחלואייכי, על כן הוספתם הברכה זו ולכל תחלואיכי. כי גם זה הבל ורעות רוח ורעה רבה, שהרי כתב רבינו החסיד זצ"ל שאין בברכת רפאינו כי אם כ"ז תיבות וק"י אותיות; כ"ז תיבות כנגד כ"ז תיבות שבפסוק ויאמר אם שמע תשמע עד כי אני ה' רופאיך, וכן כ"ז תיבות בפסוק הרופא לכל תחלואייכי, וכנגד כ"ז אותיות שבאלפא ביתא עם הכפולים, לומר לך אם תשמור התורה שניתנה בכ"ז אותיות אז כי אני ה' רופאיך. הוי"ה שם המיוחד הוא ויוצא ממנו שם אחד שהוא כ"ז אותיות, ובו ריפא אלישע את המים, ואף משה רבינו רפא בו את מי המרה, על כן סמיך למי המרה כי אני ה' רופאיך. וכן תמצא כ"ז סמכי"ן בהלל, וכן תמצא כ"ז תוי"ן בפרשת ציצית, וכן תמצא כ"ז שם ה' בפרשת קדושים, וכ"ז חקים במשנה תורה, וכ"ז ו' במעשה יום שלישי דבראשית, וכ"ז ק' מבראשית עד אשר ברא אלקים לעשות, וכ"ז נ' בקרית שמע, וכ"ז תי"ו בתהילה לדוד. וכן תמצא בחומש כ"ז פסוקים שסופן ה' אלקיכם, וכן תמצא כ"ז דורות מבריאת עולם עד שנכנסו לארץ, וכן תמצא כ"ז ה' אלקי ישראל בתורה ובנביאים. עוד חיבר רבינו החסיד זצ"ל הרבה מאוד אבל אין פנאי להאריך, ולכל אחד ואחד כתב בו כמה מעמים וסודות מופלאים, כדי לאמת דבריו שלא יוכלו הצרפתים למצוא מעז על אודות תוספותם.

לעלית נשמת גרשון בן יצחק

שבת פרשת ואתחנן תשס"ו

TRANSLATION OF SOURCES

ארכה מאי פרק ג' הלכה מאי. Words of the Torah that are written in singular person cannot be refashioned into the plural; words that are written in plural cannot be refashioned into singular. Rav Yehudah says that one who translates a verse exactly as it is written is a liar and one who adds to the words of the Torah is a heretic. A translator who is standing before a learned person may not omit or add or to change any of the wording unless the learned person is his father or his teacher.

"ה רפאנו ה' The opening words of the Bracha of Rifa'Einu. are taken from a verse in Yirmiyahu 17, 14 in which the words are written in singular person. Even though we learned in the Tosefta that Words of the Torah that are written in singular person cannot be refashioned into the plural and that words that are written in plural cannot be refashioned into singular, Reb Moshe Ha'Darshan explained that the Tosefta was only concerned about translations of verses or when a person reads the words of the verse aloud. In those cases words of the Torah that are written in singular person cannot be refashioned into the plural and words that are written in plural cannot be refashioned into singular. However, in this case the verse is a part of the Tefila. The congregation is not reading the words as the words of the Torah but as part of their pleading and requests by way of Tefila. In that case those words are like the other parts of the Tefila and one may change the words to fit the need of the moment. Rav Yonah explained that the rule prohibits a change when one reads a whole chapter of verses as a part of Tefila or when verses are read in order. But when one recites miscellaneous verses, one can change the wording from singular to plural and from plural to singular. This practice was approved by the Rosh.

Hashem V'Nairafei contains 27 words. This represents the 27 words that are in the verse: Ha'Solai'Ach L'Chol Avoneiy Ki Ha'Rofeih L'Chol Tachlooaiychi (Tehillim 103, 3); the 27 words which are in the verse Rifa'Ot TiHei li'Sharecha V'Shikui L'Atzmosecha (Proverbs 3, 8); the 27 verses in the section dealing with Circumcision; and the 27 words in the verse: V'Haya Im Shamoa until Rof'Echa (Shemot 15, 26). Listen well people of France and the Islands, there is falsehood to your right and to your left in that you add on your own words to your prayers; words that were never part of the prayers composed by the composers of the prayers who composed the prayers to be a substitute for the animal sacrifices. Every Bracha and Tefila that these men composed was weighed and measured and the number of words and letters were taken into consideration. If this is not so then G-d forbid those prayers are then no better than the prayers of the non-Jewish world. Therefore take to heart what I am saying and do not any longer add words to the prayers. I have heard that you add many words to the Bracha of Rifa'Einu. Some of you say: Rifa'Einu Hashem

Elokeinu. That is a big mistake because the words of the Bracha are taken from Yirmiyahu where the words are: Rifa'Aini Hashem V'Airafeah. Some of you say: V'Ha'Alei Rifeuah Shlaima L'Chol Makoseinu Oo'Lichol Tachluainu. That creates confusion. You do so based on the verse; Ha'Soleach Lichol Avonei Ki Ha'Rofeah Lichol Tachloo'Oychi. That is why you add the words: Oo'Lichol Tachluainu to the Bracha. That too is foolishness and a great evil because Rabbeinu Ha'Chasid wrote: that the Bracha of Rifa'Einu has 27 words and 110 letters; 27 words representing the 27 words that are in the verse: V'Haya Im Shamoa until Rof Echa and 27 words in the verse: Ha'Rofeah Lichol Tachloo'Oychi and the 27 words that are in the Hebrew alphabet when you include the end letters. This teaches you that if you abide by the Torah that was given using 27 letters, then G-d will be your healer. There is a name of G-d that is expressed by 27 letters. It is with that name that Elishah cured the waters. It is the name that Moshe Rabbenu used to purify the Bitter Waters that is why the section of the Torah that speaks about that matter is near the verse that says that G-d is our healer. There are 27 times that the letter Samech appears in Hallel; 27 times that the letter Taf appears in the portion concerning Tzitzit; 27 times that the letter Hay appears in Parshat Kedoshim; 27 Hukim (laws that have no apparent reason) that appear in Sefer Devarim; 27 times the letter Vav appears in the portion concerning the third day of creation; 27 times the letter Kuf appears in Parshat Breishit from the opening words to the end of creation on day 6; 27 times the letter Nun appears in Kriyat Shema; 27 times the letter Taf appears in the prayer of Ashrei. There are also 27 occasions when psukim in the Torah end with the words: Hashem Elokeichem. There were 27 generations between creation and the generation that entered Eretz Yisroel. 27 times that the words: Hashem Elokei Yisroel appear in Tanach. Rabbeinu HaChasid found many more such references but there is no time to present all the references. He presented the meaning and the secret behind each numerical combination in order to support his position and so that the French Jews could not find support for the additions that they made to the Tephilot.

SUPPLEMENT

תשעה באב STUDY ON תורה

There are limits on the type of תורה study that can be undertaken on קינות because of the אבילות aspect of אבילות. However when you study the קינות you realize that the קינות offer a large body of תורה to study. Below you will find an analysis of the first that is recited on תשעה באב morning. Thanks to the Artscroll קינות book, I can present the sources from the תנ"ך upon which Rabbi Eliezer HaKalir drew for the wording of this קינה.

שבת סורו מני שמעוני עוברי

איכה פרק ה פסוק טו -שבת משוש לבנו נהפך לאבל מחלנו:

- 15. The joy of our heart is ceased; our dance is turned into mourning.
 איכה פרק ד פסוק טו-**סורו** טמא קראו למו סורו סורו אל תגעו כי נצו גם נעו אמרו בגוים לא יוסיפו
 לגור:
- 15. Away! Unclean! men cried to them; Away!, Away!, Do not touch! So they fled away and wandered. Among the nations it was said, They shall no more sojourn there.

סחי ומאום השימוני בעדרי חברי

איכה פרק ג פסוק מה**-סחי ומאוס תשימנו** בקרב העמים:

- 45. You have made us offscouring and refuse in the midst of the people.
 שיר השירים פרק א פסוק ז-הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה איכה תרביץ בצהרים שלמה אהיה
 כעטיה על **עדרי חבריך**:
- 7. Tell me, O you whom my soul loves, where do you pasture your flock, where do you make it rest at noon; for why should I be like one who veils himself by the flocks of your companions?

סכותה משכן מסכות דבירי

איכה פרק ג פסוק מד-סכותה בענן לך מעבור תפלה:

- 44. You have covered yourself with a cloud, so that our prayer should not pass through.
 - סכות והבגלו גבורי
 - איכה פרק ג פסוק מג-סכתה באף ותרדפנו הרגת לא חמלת:
- 43. You have covered with anger, and pursued us; you have slain, you have not pitied.
 - ספקו כף ומעדו אבירי
 - איכה פרק ב פסוק טו**-ספקו** עליך **כפים** כל עברי דרך שרקו וינעו ראשם על בת ירושלם הזאת העיר שיאמרו כלילת יפי משוש לכל הארץ:
- 15. All who pass by clap their hands at you; they hiss and wag their head at the daughter of Jerusalem, saying, Is this the city that men call the perfection of beauty, the joy of the

16. whole earth?

כסלה כל אבירי

איכה פרק א פסוק טו-**סלה כל אבירי** אד-ני בקרבי קרא עלי מועד לשבר בחורי גת דרך אדני לבתולת בת יהודה:

15. The Lord has spurned all my mighty men in the midst of me; he has called an assembly against me to crush my young men; the Lord has trodden, as in a wine press, the virgin daughter of Judah.

נפלה עודינו בצול דחויה

איכה פרק ה פסוק טז-**נפלה** עטרת ראשנו אוי נא לנו כי חטאנו:

16. The crown is fallen from our head; woe to us, that we have sinned!

איכה פרק ד פסוק יז-**עודינו** תכלינה עינינו אל עזרתנו הבל בצפיתנו צפינו אל גוי לא יושע:

17. As for us, our eyes fail watching for vain help; in our watching we have watched for a nation which could not save.

עיני חכתה לחזון בן ברכיה

איכה פרק ג פסוק נא-עיני עוללה לנפשי מכל בנות עירי:

51. My eye affects my heart because of all the daughters of my city.

עד פלאי גלגל חבויה

איכה פרק ג פסוק נ-עד ישקיף וירא ה' משמים:

50. Till the Lord looks down, and beholds from heaven.

עיני מעוללת ביונית נכויה

איכה פרק ג פסוק מט-עיני נגרה ולא תדמה מאין הפגות.

49. My eye trickles down, and ceases not, without any intermission,

עשה ונחם ויקרא לבכיה

איכה פרק ב פסוק יז -**עשה** ה' אשר זמם בצע אמרתו אשר צוה מימי קדם הרס ולא חמל וישמח עליך אויב הרים קרן צריך:

17. The Lord has done that which he had determined; he has fulfilled his word that he had commanded in the days of old; he has thrown down without pity; and he has caused your enemy to rejoice over you, he has raised up the horn of your adversaries.

ונם על אלה אני בוכיה

איכה פרק א פסוק טז-**על אלה אני בוכיה** עיני עיני ירדה מים כי רחק ממני מנחם משיב נפשי היו בני שוממים כי גבר אויב:

16. For these things I weep; my eye, my eye runs down with water, because the comforter that should relieve my soul is far from me; my children are desolate, for the enemy has prevailed.

על פני פרת נפצו חסידה

איכה פרק ה פסוק יז -**על** זה היה דוה לבנו על אלה חשכו עינינו

17. For this our heart is faint; for these things our eyes are dim.

איכה פרק ד פסוק טז-פני ה' חלקם לא יוסיף להביטם פני כהנים לא נשאו וזקנים לא חננו:

16. The anger of the Lord has divided them; he will no more regard them; they respected not the persons of the priests, they were not gracious to the elders.

להבין את התפלה

פלגי סוף זכרה כערו יסודיה

איכה פרק ג פסוק מח-**פלגי** מים תרד עיני על שבר בת עמי:

48. My eye runs down with rivers of water for the destruction of the daughter of my people.

תהלים פרק קלז פסוק ז-זכר ה' לבני אדום את יום ירושלם האמרים ערו ערו עד היסוד בה:

7. Remember, O Lord, against the Edomites, the day of Jerusalem; who said, Raze it, raze it, to its foundation.

פחד חמא שילה תכף מודיה

איכה פרק ג פסוק מז-**פחד** ופחת היה לנו השאת והשבר:

47. Fear and the pit have come upon us, desolation and destruction.

פצו חזירי יער איה חסידה

איכה פרק ג פסוק מו-פצו עלינו פיהם כל איבינו:

46. All our enemies have opened their mouths against us.

תהלים פרק פ פסוק יד-יכרסמנה חזיר מיער וזיז שדי ירענה:

4. The boar from the wood destroys it, and the wild beast of the field devours it.

פצו מעשה עריה לנדה

איכה פרק ב פסוק טז-**פצו** עליך פיהם כל אויביך שרקו ויחרקו שן אמרו בלענו אך זה היום שקוינהו מצאנו ראינו:

16. All your enemies have opened their mouth against you; they hiss and gnash the teeth; they say, We have swallowed her up; certainly this is the day that we looked for; we have found it, we have seen it.

פרשה ציון בידה

איכה פרק א פסוק יז **-פרשה ציון בידיה** אין מנחם לה צוה ה' ליעקב סביביו צריו היתה ירושלם לנדה ביניהם:

17. Zion spreads out her hands, and none is there to comfort her; the Lord has commanded against Jacob adversaries around him; Jerusalem is like a menstruating woman among them

על הר ציון צדו שאוני מדני

איכה פרק ה פסוק יח -**על הר ציון** ששמם שועלים הלכו בו:

8. Upon the mountain of Zion, which is desolate, foxes walk.

איכה פרק ד פסוק יח-**צדו** צעדינו מלכת ברחבתינו קרב קצינו מלאו ימינו כי בא קצינו.

18. They hunt our steps, that we cannot go in our streets; our end is near, our days are fulfilled; for our end is come.

צפו על ראשי ציון זדוני

איכה פרק ג פסוק נד-צפו מים על ראשי אמרתי נגזרתי:

54. Waters flowed over my head; then I said, I am cut off.

צמתו בנב לעמד זדוני

איכה פרק ג פסוק נג-צמתו בבור חיי וידו אבן בי:

53. They have cut off my life in the pit, and have cast stones upon me.

ישעיהו פרק י פסוק לב-עוד היום **בנב** לעמד ינפף ידו הר בית ציון גבעת ירושלם:

32. This very day he will halt at Nob; he shall shake his hand against the mount of the daughter of Zion, the hill of Jerusalem.

צוד נצרת לעורר מדני

איכה פרק ג פסוק נב-צוד צדוני כצפור איבי חנם:

52. They hunt me like a bird, those who hate me without cause.

צעק עמי בימי בן דיני

איכה פרק ב פסוק יח **-צעק** לבם אל אדני חומת בת ציון הורידי כנחל דמעה יומם ולילה אל תתני פוגת לד אל תדם בת עינד:

18. Their heart cried to the Lord, O wall of the daughter of Zion, let tears run down like a river day and night; give yourself no rest; let not the apple of your eye cease.

צדיק הוא ה׳

איכה פרק א פסוק יח-**צדיק הוא ה**' כי פיהו מריתי שמעו נא כל עמים וראו מכאבי בתולתי ובחורי הלכו בשבי:

18. The Lord is righteous; for I have rebelled against his word; hear, I beg you, all the peoples, and behold my sorrow; my virgins and my young men are gone into captivity.

אתה קלים הכבדת ומעדיי ערמוני

איכה פרק ה פסוק יט-**אתה** ה' לעולם תשב כסאך לדר ודור:

- 19. You, O Lord, are enthroned for ever; your throne is from generation to generation. איכה פרק ד פסוק יט-**קלים** היו רדפינו מנשרי שמים על ההרים דלקנו במדבר ארבו לנו:
- 19. Our pursuers are swifter than the vultures of the sky; they pursued us upon the mountains, they laid wait for us in the wilderness.

קרבת בא אלי ויחרימוני

איכה פרק ג פסוק נז-קרבת ביום אקראך אמרת אל תירא:

57. You drew near in the day that I called upon you; you said, Fear not.

קראתי ליושבי גבעון עוד הם זרמוני

איכה פרק ג פסוק נה-**קראתי** שמך ה' מבור תחתיות:

55. I called upon your name, O Lord, from the lowest pit.

קולי להשמיע בערב הגרימוני

איכה פרק ג פסוק נו-**קולי שמעת** אל תעלם אזנך לרוחתי לשועתי:

56. You have heard my voice; hide not your ear at my sighing, at my cry.

קומי עבורי בהתל הערימוני

איכה פרק ב פסוק יט-**קומי** רני בליל לראש אשמרות שפכי כמים לבך נכח פני אדני שאי אליו כפיך על נפש עולליך העטופים ברעב בראש כל חוצות:

19. Arise, cry out in the night; in the beginning of the watches pour out your heart like water before the face of the Lord; lift up your hands toward him for the life of your young children, who faint for hunger at the head of every street.

קראתי למאהבי המה רמוני

להבין את התפלה

איכה פרק א פסוק יט-**קראתי למאהבי המה רמוני** כהני וזקני בעיר גועו כי בקשו אכל למו וישיבו את נפשם:

19. I called to my lovers, but they deceived me; my priests and my elders perished in the city, while they sought food to revive their souls.

למה רוח אפינו לטבח שמרו

איכה פרק ד פסוק כ-**רוח אפינו** משיח ה' נלכד בשחיתותם אשר אמרנו בצלו נחיה בגוים:

20. The breath of our nostrils, the anointed of the Lord, was taken in their pits, of whom we said, Under his shadow we shall live among the nations.

ראית כי כתנור עורם כמרו

איכה פרק ג פסוק ס-**ראיתה** כל נקמתם כל מחשבתם לי:

60. You have seen all their vengeance and all their schemes against me.

איכה פרק ה פסוק י-**עורנו כתנור נכמרו** מפני זלעפות רעב:

10. Our skin is hot like an oven because of the burning famine.

ראית כי עמל וכעם באווך גמרו

איכה פרק ג פסוק נט-**ראיתה** ה' עותתי שפטה משפטי:

59. O Lord, you have seen my wrong; judge you my cause.

רבת ביד יחזקאל לנקום כמו מרו

איכה פרק ג פסוק נח-**רבת** אדני ריבי נפשי גאלת חיי:

58. O Lord, you have pleaded the causes of my soul; you have redeemed my life.

ראה ונכחדם מגוי אמרו

איכה פרק ב פסוק כ-**ראה** ה' והביטה למי עוללת כה אם תאכלנה נשים פרים עללי טפחים אם יהרג במקדש אדני כהן ונביא:

20. Behold, O Lord, and consider to whom you have done this. Shall the women eat their fruit, their cherished babies? shall the priest and the prophet be slain in the sanctuary of the Lord?

תהלים פרק פג פסוק ה -אמרו לכו ו**נכחידם** מגוי ולא יזכר שם ישראל עוד:

5. They have said, Come, and let us cut them off from being a nation; that the name of Israel may no longer be remembered.

ראה ה' כי צר לי מעי חמרמרו

איכה פרק א פסוק כ**-ראה ה' כי צר לי מעי חמרמרו** נהפך לבי בקרבי כי מרו מריתי מחוץ שכלה חרב בבית כמות:

20. Behold, O Lord; for I am in distress; my bowels are troubled; my heart is turned inside me; for I have grievously rebelled; outside the sword bereaves, at home it is like death.

השיבנו שישי שמע לגוי צאני

איכה פרק ה פסוק כא-**השיבנו** ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם:

21. Turn us to you, O Lord, and we shall be turned; renew our days as of old.

איכה פרק ד פסוק כא - שישי ושמחי בת אדום יושבת בארץ עוץ גם עליך תעבר כוס תשכרי ותתערי

21. Rejoice and be glad, O daughter of Edom, living in the land of Uz; the cup shall also pass over to you; you shall become drunk and strip yourself bare.

שבתם רמום חצרי להדכיאני

איכה פרק ג פסוק סג-שבתם וקימתם הביטה אני מנגינתם:

63. Behold their sitting down, and their rising up; I am their music.

ישעיהו פרק א פסוק יב-כי תבאו לראות פני מי בקש זאת מידכם **רמס חצרי**:

12. When you come to appear before me, who has required this at your hand, to trample my courts?

שפתי משוררי דביר דממו להדאיבני

איכה פרק ג פסוק סב-שפתי קמי והגיונם עלי כל היום:

62. The lips of those who rose up against me, and their muttering against me all day long. שמעת זמורות אף הבין למאמאני

איכה פרק ג פסוק סא-שמעת חרפתם יקוק כל מחשבתם עלי:

61. You have heard their insult, O Lord, and all their schemes against me.

יחזקאל פרק ח פסוק יז-ויאמר אלי הראית בן אדם הנקל לבית יהודה מעשות את התועבות אשר עשו פה כי מלאו את הארץ חמס וישבו להכעיסני והנם שלחים את **הזמורה** אל אפם:

17. Then he said to me, Have you seen this, O son of man? It is not enough for the house of Judah that they commit the abominations which they commit here? But they also have filled the land with violence, and have provoked me even further to anger; and, behold, they put the branch to their nose.

שבכו ונדו חצץ להבריאני

איכה פרק ב פסוק כא-**שכבו** לארץ חוצות נער וזקן בתולתי ובחורי נפלו בחרב הרגת ביום אפך טבחת לא חמלת:

21. The young and the old lie on the ground in the streets; my virgins and my young men are fallen by the sword; you have slain them in the day of your anger; you have slaughtered without mercy.

איכה פרק ג פסוק יז -ותזנח משלום נפשי נשיתי טובה:

17. And you have removed my soul far away from peace; I have forgotten prosperity.

שמעו כי נאנחה אני

איכה פרק א פסוק כא-**שמעו כי נאנחה אני** אין מנחם לי כל איבי שמעו רעתי ששו כי אתה עשית הבאת יום קראת ויהיו כמוני:

21. They have heard that I sigh; there is none to comfort me; all my enemies have heard of my trouble; they are glad that you have done it; you will bring the day that you have announced, and they shall be like me.

כי תם חקת בכם אופניך

איכה פרק ה פסוק כב-כי אם מאס מאסתנו קצפת עלינו עד מאד:

22. But you have utterly rejected us; you are very angry against us.

תשיב להם גבול כאז חזות פניך

איכה פרק ג פסוק סד-תשיב להם גמול יקוק כמעשה ידיהם:

64. Render to them a recompense, O Lord, according to the work of their hands.

תרדוף לצלמון יועצי על צפונך

להבין את התפלה

איכה פרק ג פסוק סו-תרדף באף ותשמידם מתחת שמי יקוק:

66. Pursue and destroy them in anger from under the heavens of the Lord.

תהלים פרק פג פסוק ד-על עמך יערימו סוד ויתיעצו על צפוניך:

4. They have taken crafty counsel against your people, and consulted against your hidden ones.

תתן להבהב נותצי פנינך

איכה פרק ג פסוק סה-תתן להם מגנת לב תאלתך להם:

65. Give them sorrow of heart, your curse be on them.

תקרא לשכרם כום כמום בפנך

איכה פרק ב פסוק כב-**תקרא** כיום מועד מגורי מסביב ולא היה ביום אף יקוק פליט ושריד אשר טפחתי ורביתי איבי כלם:

22. You have called as in the day of an appointed feast my terrors in every side, so that in the day of the Lord's anger none escaped nor remained; my enemy has consumed those whom I have cherished and brought up.

תבוא כל רעתם לפניך

איכה פרק א פסוק כב **-תבא כל רעתם לפניך** ועולל למו כאשר עוללת לי על כל פשעי כי רבות אנחתי ולבי דוי:

22. Let all their wickedness come before you; and do to them, as you have done to me for all my transgressions; for my sighs are many, and my heart is faint.

תבא אל צר אשר כלנו

למבוא חמת בחמה נהלנו

עמוס פרק ו פסוק יד-כי הנני מקים עליכם בית ישראל נאם ה' אלקי הצב-אות גוי ולחצו אתכם **מלבוא חמת** עד נחל הערבה:

14. For, behold, I will raise up against you a nation, O house of Israel, says the Lord the God of hosts; and they shall afflict you from the entrance of Hemath to the brook of the Arabah.

עד לחלח וחבור הגלנו

מלכים ב פרק יז פסוק ו-בשנת התשיעית להושע לכד מלך אשור את שמרון ויגל את ישראל אשורה וישב אתם **בחלח ובחבור** נהר גוזן וערי מדי:

6. In the ninth year of Hoshea the king of Assyria took Samaria, and carried Israel away to Assyria, and placed them in Halah and in Habor by the river of Gozan, and in the cities of the Medes.

זקן ובחור ובתולה כבלנו

ירמיהו פרק נא פסוק כב-ונפצתי בך איש ואשה ונפצתי בך זקן ונער ונפצתי בך בחור ובתולה:

22. With you also I will break in pieces man and woman; and with you I will break in pieces old and young; and with you I will break in pieces the young man and the maid;

רם הבט נא עמך כלנו

ישעיהו פרק סד פסוק ח-אל תקצף ה' עד מאד ואל לעד תזכר עון הן **הבט נא** עמך כלנו:

8. Be not so terribly angry, O Lord, nor remember iniquity forever; behold, see, we beseech

you, we are all your people.

זכור ה' מה היה לנו

איכה פרק ה פסוק א-**זכר ה' מה היה לנו** הביטה וראה את חרפתנו

1. Remember, O Lord, what has come upon us; consider, and behold our disgrace.

THE TRANSLATIONS WERE TAKEN FROM THE DAVKA JUDAIC CLASSICS CD-ROM